

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

SSN Marek Siwek

Protokolant Edyta Demiańczuk-Komoń

przy udziale Prokuratora IPN Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie Macieja Kujawskiego oraz Prokuratora Prokuratury Regionalnej delegowanego do Prokuratury Krajowej Departamentu do Spraw Wojskowych Pawła Śliwy,
w sprawie A. M. o uznanie za nieważne wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie z dnia 14 grudnia 1988r. sygn. Sg. 30/88,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 13 lutego 2024 r.,
zażalenia, wniesionego przez pełnomocnika wnioskodawcy A. M.
na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt Ko.Un. 13/22,

postanowił

1) zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy,

2) kosztami postępowania zażaleniowego obciążyć Skarb Państwa.

[PGW]

UZASADNIENIE

Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt Ko.Un. 13/22, nie uwzględnił wniosku pełnomocnika

A. M. o stwierdzenie, na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, nieważności wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie z dnia 14 grudnia 1988 r., sygn. akt Sg 30/88,

W zażaleniu złożonym na to postanowienie adwokat I. J. - pełnomocnik wnioskodawcy A. M., **zarzucił** obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie wadliwej, dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności naruszenie zasad logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazań wiedzy oraz wskutek tego niewłaściwe uznanie, iż w przedmiotowej sprawie nie zaistniała przesłanka, by orzeczenie wydane wobec A.M. miało związek z jego działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, a w konsekwencji błędne przyjęcie, iż wniosek o stwierdzenie nieważności wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie z dnia 14 grudnia 1988 r., sygn. akt Sg 30/88, nie zasługuje na uwzględnienie, pomimo iż z całokształtu okoliczności niniejszej sprawy oraz ze zgromadzonych w sprawie dowodów, w szczególności zeznań A. M., J. G. i K. W. wynika, iż wydany wyrok niewątpliwie wiązał się z działalnością niepodległościową A. M.. Podnosząc ten zarzut **wniósł** o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez stwierdzenie nieważności wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie z dnia 14 grudnia 1988 r., sygn. akt Sg 30/88, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Na posiedzeniu Sądu Najwyższego w dniu 13 lutego 2024 r. prokurator Paweł Śliwa i prokurator Maciej Kujawski wnieśli o utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie adwokata I. J. - pełnomocnika wnioskodawcy A. M., nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 1 ust 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, uznaje się za nieważne orzeczenia wydane przez organy polskiego wymiaru sprawiedliwości w okresie od 1 stycznia 1944 r. do 31 grudnia 1989 r., jeżeli czyn zarzucany lub przypisany był związany z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego albo orzeczenie wydano z powodu takiej działalności, jak również orzeczenia wydane za opór przeciwko kolektywizacji wsi oraz obowiązkowym dostawo.

Wnioskodawca A. M. został skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie z dnia 14 grudnia 1988 r., sygn. akt Sg 30/88, za popełnienie ośmiu przestępstw, w tym trzech wyczerpujących znamiona przestępstw zagarnięcia mienia społecznego (zagarnięcia w celu przywłaszczenia drewna sosnowego i drewna jodłowego), przekroczenia uprawnień służbowych w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, trzech przestępstw nakłaniania do złożenia fałszywych zeznań oraz przestępstwa obrotu bez wymaganego zezwolenia wartościami dewizowymi. W postępowaniu przed Wojskowym Sądem Okręgowym w Warszawie nie udowodniono, iż czyny przypisane A. M. w wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie z dnia 14 grudnia 1988 r., sygn. akt Sg 30/88, były związane z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Trafnie również ustalił Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie, że zgromadzony materiał dowodowy, w tym wyjaśnienia wnioskodawcy A. M. oraz zeznania świadków: K. W., J. G. i M. K., dokumenty z akt personalnych wnioskodawcy A. M., jak i dowody z akt sprawy karnej Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie o sygn. akt Sg 30/88, nie pozwalają na przyjęcie, iż do skazania A. M. wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie z dnia 14 grudnia 1988 r., sygn. akt Sg 30/88, doszło z powodu działalności A. M. na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Takie ustalenia Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie zostały wyprowadzone z dowodów ocenionych bez przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów o jakiej mowa w art. 7 k.p.k. Z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego postanowienia jasno wynika, że ustalenia, co do braku możliwości przyjęcia, iż A. M. został skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie z dnia 14 grudnia 1988 r., sygn. akt Sg 30/88, za czyn związany z działalnością na rzecz

niepodległego bytu Państwa Polskiego albo, że ten wyrok wydano z powodu takiej działalności, oparto na dowodach ujawnionych w toku postępowania, które zostały ocenione z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie w pisemnym uzasadnieniu wydanego postanowienia trafnie wskazał, że cyt. „Wnioskodawca A. M., K. W., J. G. i M. K. w złożonych zeznaniach podnosili okoliczności dotyczące konfliktu A. M. z wyższym przełożonym podczas jego służby w [...] Brygadzie WOP w [...], wskazując na zdarzenia, w których wymieniony uczestniczył, zwłaszcza w okresie stanu wojennego, świadczące o jego właściwej postawie obywatelskiej, którą co najwyżej można określić mianem postawy patriotycznej. Dotyczyło to również jego wizyt w domu rodziców M. K.. Wymienieni świadkowie, w tym wnioskodawca, nie potrafili jednak w sposób rzeczowy, opierając się na faktach, wskazać aby skazanie A. M. wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Lublinie było następstwem wskazanych wyżej jego problemów służbowych w [...] Brygadzie WOP w [...], w tym również odmowy wstąpienia w szeregi członków PZPR” (cytat ze strony 3 pisemnego uzasadnienia postanowienia Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 11 października 2023 r., sygn. akt Ko.Un. 13/22). Pamiętać należy, że kontrola odwoławcza nie obejmuje tej sfery przekonania sędziowskiego jaka wiąże się wyłącznie z bezpośredniością przesłuchania, sprowadza się natomiast do sprawdzenia, czy ocena ta nie wykazuje błędów natury faktycznej (niezgodności z treścią dowodu) lub logicznej (błędności rozumowania i wnioskowania) albo czy nie jest sprzeczna z doświadczeniem życiowym lub wskazaniem wiedzy (por. Jan Nelken, glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1975 r., sygn. akt II KR 254/75, Nowe Prawo, 1976, nr 7 – 8, s. 1211 – 1214). Zarzut obrazy przepisu art. 7 k.p.k. może być skuteczny tylko wtedy, gdy zostanie wykazane, że sąd orzekający oceniając dowody, naruszy zasady logicznego rozumowania, nie uwzględni przy ich ocenie wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego, gdyż ocena dowodów w polskim postępowaniu karnym funkcjonuje jako ocena swobodna, ale nie dowolna. Granice pomiędzy swobodą a dowolnością wskazują elementy określone w art. 7 k.p.k. (por. Zofia Świda, Zasada swobodnej oceny dowodów w polskim procesie karnym, w: J. Czapska. A. Gaberle, A. Światłowski, A. Zoll (red.), Zasady procesu

karnego wobec wyzwań współczesności. Księga ku czci profesora Stanisława Waltosia, Warszawa 2000, s. 562).

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w postanowieniu.

[PGW]

[ał]